

MELLANIE SPUIJ, NMZH:

'TUINBOUW HEEFT OOK MAATSCHAPPELIJKE ROL'

Hoe kijkt men van 'buiten' naar de glastuinbouw? Wat gaat goed? Wat kan beter? En waar liggen kansen? KAS Magazine sprak Mellanie Spuij van Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH), de organisatie die zich inzet voor een duurzame leefomgeving. Als Westlandse voelt ze trots voor de tuinbouw. '100% Groen Geteeld' juicht ze toe. Maar een kritische noot is er ook. "Het mag grootschaliger. Op waterkwaliteit en circulariteit is nog veel te winnen."

Tekst: Wilma van den Oever

Fotografie: Astrid Grootcholten

Mellanie Spuij heeft een achtergrond in de agrarische sector. Als peuter ging ze in Westland wonen, ze groeide op in de landbouw. Zestien jaar werkte ze bij het Productschap Vee, Vlees en Eieren en vervolgens onder meer bij Lely in Maassluis. Tot ze ruim vier jaar geleden begon bij Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH). "Met wat ik doe wil ik impact maken. Ik omschrijf mijzelf als een bewuste consument. Ik lees etiketten en geloof in een vruchtbare bodem. Mijn overstap naar de Milieufederatie was voor mij logisch, niet activistisch. Een combinatie van meedenken en -werken aan beleid, altijd kritisch constructief en af en toe de luis in de pels. NMZH is idealistisch, maar ook realistisch. Ik

snap dat verduurzaming niet van vandaag op morgen kan worden gerealiseerd."

De aarde voeden

Het werkgebied van Spuij reikt verder dan de hightech glastuinbouw. Rode draad is het belang van weerbare planten, de korte keten, een gezonde bodem, de wisselwerking tussen bodem, organische stof, het product en het microbiom in onze darmen. En de grenzen van het systeem. "Intensivering en efficiency hebben veel opgeleverd, maar je kunt niet blijven maximaliseren. Met elkaar hebben we een systeem gecreëerd dat overeind wordt gehouden door chemische toepassingen. Hoe

PILOT BIODIVERSITEIT

In 2018 organiseerde NMZH een congres over biodiversiteit rond tuinbouwbedrijven. De sector heeft de handschoen opgepakt. Op initiatief van Glastuinbouw Nederland, het ministerie van LNV, Versnellers Sierteelt en Federatie Vruchtgroente Organisaties (FVO) voeren Wageningen U&R en Universiteit Leiden een pilotproject uit met een breed consortium. Bij twintig ondernemers (negen voedingstuinbouw) zijn in november 2024 biodiversiteitsvelden aangelegd. Er wordt onderzocht in hoeverre dit de biodiversiteit daadwerkelijk verbetert en of dit risico's en/of voordelen met zich meebrengt.

kunnen we ervoor zorgen dat de volgende generatie een voedzame maaltijd kan eten en we tegelijkertijd de aarde kunnen voeden?”

De waterkwaliteit en het feit dat daar nog altijd residuen van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in worden gevonden, is voor NMZH een groot punt van aandacht. “We hebben regelmatig contact met het Hoogheemraadschap”, zegt Spuij. “Er worden residuen gevonden van stoffen die al lang verboden zijn. Deels omdat stoffen heel persistent zijn, maar ook als gevolg van illegaal gebruik. En een lekke emissieloze kas. Dat kan echt niet!”

Zorgen voor sociale cohesie

Tegelijkertijd ziet Mellanie Spuij voor heel veel maatschappelijke vraagstukken oplossingen in de land- en tuinbouw. “Naast de productie van gezond voedsel heeft de tuinbouw een maatschappelijke rol te vervullen. Ze moet investeren in een goed sociaal klimaat en zorgen voor sociale cohesie tussen de bewoners en werknemers. Dat leidt tot goede leefbaarheid in dorpen. Of de logistiek optimaliseren met volle heen- en terugvracht en reststromen en inhoudsstoffen goed verwaarden. Een mooi voorbeeld is de verwerking van de stengels van tomatenplanten tot bijvoorbeeld bioplastics.” Ook ziet ze kansen in het posi-

regionaal voedselsysteem. “Een gezonde bodem en herstel van biodiversiteit spreken me aan. Voor voedselzekerheid hebben we ook hightech glastuinbouw nodig. Voor beide systemen is ruimte.”

De consument opvoeden

Op een bewuste manier telen is volgens Mellanie Spuij de sleutel voor het verkrijgen van ecologisch evenwicht. “Hoe beter het evenwicht is, des te minder je hoeft in te grijpen. Het liefst zien we dat chemische middelen worden uitgefaseerd. Daarbij zal het wellicht nodig zijn om een ‘EHBO-kistje’ achter de hand te houden. Middelen preventief of vanwege cosmetische overwegingen inzetten is een no-go.” Dat vraagt opvoeding van de consument. “Die is perfecte producten gewend. Maar dat levert de natuur niet. NMZH ziet hier zeker een taak voor zichzelf om dat maatschappelijke geluid te laten horen.”

Transitiefonds

Spuij pleit voor meer experimenteerruimte. Ze vindt het niet terecht dat telers die duurzame methodes uitproberen of omschakelen naar bio, hier zelf het ondernemersrisico van lopen. “Er wordt veel gevraagd van de boer en tuinder. Wij vinden het belangrijk dat ze daar een eerlijke prijs voor krijgen. ‘100% Groen Geteeld’ is een fantastisch initiatief! We zouden het liefst zien dat 700 tuinders dit toepassen in plaats van 7. Omdenken is precies wat we nodig hebben. Daar zou een transitiefonds voor moeten zijn.” Het lijkt Spuij een mooi experiment om rijenteelt of polycultuur toe te passen in de kas. “Als je in een monocultuur een plaag hebt, heb je de optimale omstandigheden voor de plaag om zich te ontwikkelen. Het is interessant om te onderzoeken of rijenteelt in de kas ook zou werken.” Tegelijkertijd beseft ze dat de teelt geen hobby is en dat een goede balans tussen ecologie en economie ook belangrijk is om te overleven.

Dialogopartij

Mellanie Spuij is stellig dat er werk aan de winkel is voor herstel van de biodiversiteit. Buiten en binnen in de kas, zoals met insecten, mijten en wormen als ook bacteriën en schimmels. “Neem insectenpopulaties, hiervan is 75 procent verdwenen. Dat kan bijvoorbeeld met kruidenrijke grasstroken en meer diverse beplanting rondom de kas.” Soms loopt de Milieufederatie op de troepen vooruit. “In 2018 organiseerden we een congres over biodiversiteit rondom tuinbouwbedrijven. Dat was toen voor veel ondernemers een brug te ver. De laatste tijd zien we het op steeds meer agenda’s.” Spuij eindigt het interview met een uitnodiging. “Wij denken graag mee over innovaties. Als dialogopartij en niet als activistische club.”

‘MEEDENKEN ALS DIALOOGPARTIJ, NIET ALS ACTIVIST’

tioneren van voeding als medicijn. “Dan moet bekend zijn welke nutriënten producten bevatten en wat hun effect is op je microbiom. Weeg kosten en baten af en bereken de besparing in de gezondheidszorg. Dáár ligt een enorme kans.”

De hoofdthema’s binnen ‘Landbouw en Voedsel’ zijn volgens Spuij het versnellen van natuurinclusieve landbouw, het versterken van de korte keten, regionaal verbanden realiseren en werken aan nieuwe bestaansmodellen, zoals agroforestry. “Je moet landbouw en natuur benaderen als combinatie. Wat er gebeurt in de bodem en vervolgens in de plant heeft ook effect op de gezondheid in de darmen van de mens. Het is zonde dat in kassen vruchtbare grond verdwijnt onder plastic en substraatmatten”, zegt Spuij. Ze houdt zich veel bezig met regeneratieve landbouw en een

WAT DOET NMZH?

De Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH) werkt sinds 1972 als non profit organisatie aan duurzame oplossingen voor natuur - en milieuproblemen in de provincie Zuid-Holland. Iedere provincie heeft een Natuur en Milieufederatie en legt haar eigen accenten. “Zuid-Holland is de drukst bevolkte provincie met veel bebouwing en bedrijvigheid en ook natuur en landschap. Van de Rotterdamse haven tot de duin- en bollenstreek en van het tuinbouwcluster tot de akkerbouw in de Hoekse Waard”, zegt Mellanie Spuij, betrokken bij het maken van beleid en initiatie van projecten voor NMZH. De organisatie wordt deels gefinancierd vanuit de Postcode Loterij. Een ander deel komt uit projecten. “Wij financieren zelf geen projecten, maar kennen de weg naar beschikbare middelen.” De NMZH zet zich in voor de energietransitie, en een circulaire economie en ook is er de ‘Nacht van de Nacht’ en ‘De Groenste Familie’. Projecten waarbij zoveel mogelijk mensen enthousiast worden gemaakt voor duurzaam geproduceerd voedsel van dichtbij. Daarnaast zit NMZH vaak aan tafel in Den Haag om daar de belangen van haar brede achterban van lokale natuur- en milieuorganisaties te behartigen.